

Høringssvar fra Uavhengige Meieriers Landsforbund (UML) om ny prismodell i meierisektoren og forslag til endringer i Omsetningsrådets regelverk i forbindelse med overgang til volummodell melk

UML mener at innføringen av volummodellen bør utsettes inntil det er gjennomført en helhetlig evaluering av hele markedsordningen.

Vi ser utfordringer med overgangen fra dagens målprissystem til en volummodell, hvor Tine som markedsregulator får ansvaret for å fastsette prisen på melk til konkurrerende aktører.

1. **Konkurransen:** Volummodellen gir Tine som markedsregulator ansvaret for å sette prisen på melk, og dette kan være utfordrende for konkurransen siden Tine både er regulator og aktør i markedet. Det er en mulighet for at Tine kan favorisere egne behov på bekostning av UMLs medlemsbedrifter. For eksempel kan Tine bruke prising av fett og protein til å optimalisere sin egen produksjon, noe som kan påføre konkurrentene unødvendige kostnader.
2. **Regelverk:** Forslaget bygger videre på et allerede komplekst og fragmentert regelverk, med manglende sammenheng mellom de ulike forskriftene. UML ønsker en helhetlig gjennomgang av melkesektoren i Norge opp mot våre internasjonale forpliktelser.
3. **Kontroll:** Det mangler effektive kontroll- og sanksjonsmekanismer for å sikre at Tine opererer konkurransenøytralt som markedsregulator. Landbruksdirektoratets kontrollfunksjon er begrenset, og det er ingen reell kontroll med Tines fastsettelse av priser til både egne bønder og konkurrenter. UML foreslår at Konkurransetilsynet får ansvaret for å overvåke PGE. Det bør etableres et uavhengig tilsynsorgan med hjemmel til å ilegge sanksjoner ved marginskvis.
4. **Tines organisering:** UML peker på at den vertikale integrasjonen mellom Norsk Melkeråvare og Tine Industri gir risiko for konkurranse på ulike vilkår. Det bør være en sterkere separasjon mellom de to enhetene, samt innføring av informasjonsflyt som ivaretar alle aktørene til samme tidspunkt.
5. **Prisutjevningsordningen:** Endringene i prisutjevningsordningen kan skape ytterligere konkurranseproblemer, særlig knyttet til prising av fett og protein. Det er behov for en mer transparent og forutsigbar løsning på avsetning og prising av disse komponentene, herunder innføring av mottaks- og forsyningsplikt på fløte, for å sikre at aktører som UMLs medlemmer ikke mister konkurransekraft.
6. **Erfaringer fra kjøttbransjen:** Erfaringene fra kjøttbransjen, som har hatt en volummodell siden 2015, viser at prising kan gi markedsregulator fordeler og skape store konkurranseutfordringer. Lignende problemer kan oppstå i meierisektoren dersom volummodellen innføres uten nødvendige kontrollmekanismer.
7. **WTO-forpliktelser og prosess:** UML er bekymret for at overgangen til volummodellen kan bryte med WTO-regelverket. Vi mener prosessen frem mot endringen har vært forhastet, og at en grundig gjennomgang av konsekvensene er nødvendig før modellen implementeres.

Vi viser forøvrig til utfyllende høringssvar fra våre medlemmer.

Vennlig hilsen

Sofie Oraug-Rygh
Styreleder UML